

Examen HAVO 2021

tijdvak 2
dinsdag 15 juni
13.30 - 16.30 uur

bedrijfseconomie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Achter het correctievoorschrift is een aanvulling op het correctievoorschrift opgenomen.

Dit examen bestaat uit 27 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 59 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Bij het ontslagrecht wordt onderscheid gemaakt tussen:

- I ontslag om bedrijfseconomische redenen
- II ontslag wegens niet goed functioneren
- III ontslag op staande voet wegens dringende redenen.

Een ondernemer kan een werknemer ontslaan om verschillende redenen, zoals:

- a werkvermindering
- b bedrijfsverhuizing
- c de werknemer komt vaak te laat
- d de werkrelatie met collega's is slecht
- e de werknemer verschijnt dronken op de werkvloer
- f de onderneming ontvangt geen loonkostensubsidie meer.

- 3p 1 Geef bij elk type ontslag (I, II of III) aan welke reden/redenen (a tot en met f) daarbij hoort/horen.

Noteer het antwoord als volgt:

I :

II:

III:

Wegens bedrijfseconomische redenen zullen in een onderneming werknemers ontslagen worden. Hierbij wordt uitgegaan van het afspiegelingsbeginsel.

Het afspiegelingsbeginsel

Bij ontslag om bedrijfseconomische redenen wordt de volgorde van ontslagen bepaald door het door de overheid voorgeschreven afspiegelingsbeginsel. Het afspiegelingsbeginsel houdt in: per functie (bijvoorbeeld bij de functie administratief medewerker of bij de functie onderhoudsmedewerker) wordt het personeel in leeftijdsgroepen (bijvoorbeeld 15 - 25 jaar; 25 - 35 jaar; 35 - 45 jaar; 45 - 55 jaar; 55 jaar en ouder) ingedeeld. Vervolgens wordt per functie en per leeftijdsgroep de werknemer met het kortste dienstverband als eerste voor ontslag voorgedragen door de werkgever.

- 2p 2 Noem een voordeel voor de onderneming van ontslag volgens het afspiegelingsbeginsel. Licht het antwoord toe.

Ontslagen werknemers hebben recht op een financiële vergoeding bij ontslag: een transitievergoeding van de werkgever. De overheid heeft de transitievergoeding verlaagd: de berekeningswijze van de transitievergoeding is voor werknemers vanaf 1 januari 2020 ongunstiger dan vóór 1 januari 2020.

- 1p 3 Welk gevolg kan de verlaging van de transitievergoeding hebben voor het personeelsbeleid van een werkgever in het algemeen na 1 januari 2020 vergeleken met dat van vóór 1 januari 2020?

Opgave 2

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 4.

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Robin Vermeer wil een woning kopen.

- 2p 4 Geef twee voordelen voor de consument van het kopen van een woning ten opzichte van het huren van een woning. Betrek in het antwoord zowel het kopen als het huren.

De huizenprijzen zijn de afgelopen jaren flink gestegen. Om meer kans te maken op de koopwoningmarkt, wil ze samen met haar beste vriendin Floor Oosterwind per 1 januari 2021 een woning kopen.

Robin en Floor hebben een woning te koop zien staan met een vraagprijs van € 359.500 inclusief kosten koper. Ze gaan in overleg met een bank onderzoeken of ze de aankoop ervan kunnen financieren. De bank financiert maximaal 100% van de aankoopprijs. Floor en Robin moeten de kosten koper en andere aankoopkosten uit eigen middelen financieren.

Om het maximaal te lenen hypotheekbedrag vast te kunnen stellen, bepaalt de bank eerst het toetsinkomen op basis van de inkomensgegevens die Robin en Floor hebben aangeleverd.

Daarna moeten Robin en Floor de volgende stappen zetten:

- 1 onderzoeken of ze voldoende eigen middelen hebben om de extra kosten te financieren
- 2 besluiten tot aankoop van de woning
- 3 de hypothecaire lening aanvragen bij een bank
- 4 de bank aantonen dat de continuïteit van het inkomen voldoende zeker is
- 5 de gewenste aflossingsvorm van de hypothecaire lening kiezen.

Toetsinkomen en maximale hypothecaire lening

Het inkomen van Robin bestaat uit loon en alimentatie uit een vorige relatie. Haar arbeidscontract is opgenomen in informatiebron 2. De partneralimentatie bedraagt jaarlijks € 11.400. Robin staat op haar rekening-courantkrediet € 1.000 rood. Robin heeft geen andere schulden. Floor is zelfstandig ondernemer. Floor heeft geen privéschulden. De inkomensgegevens van Floor als zelfstandig ondernemer staan in informatiebron 3.

- 5p 5 Bereken het gezamenlijke toetsinkomen van Robin en Floor over het jaar 2020.
Vul hiervoor de uitwerkbijlage bij deze vraag in.

Na onderhandeling komen Robin en Floor met de verkoper een aankoopprijs van € 350.000 exclusief kosten koper overeen. Ze kopen de woning onder voorbehoud van financiering.

- 2p 6 Toon aan dat € 350.000 door Robin en Floor hypothecair geleend kan worden (*zie informatiebron 1*).

Eigen middelen

De eigen middelen die moeten worden ingebracht, zijn nodig om de kosten koper en andere aankoopkosten te betalen (*zie informatiebron 4*).

- 3p 7 Bereken de kosten koper en andere aankoopkosten voor de woning die Robin en Floor willen kopen.

Robin heeft € 10.000 aan liquide middelen beschikbaar. Floor kan ook over eigen liquide middelen beschikken (*zie informatiebron 3*).

- 2p 8 Toon aan met een berekening of Robin en Floor de kosten koper en andere aankoopkosten met eigen geld kunnen betalen.

Robin en Floor besluiten tot de aankoop van de woning en de aanvraag van de hypothecaire lening.

Continuïteit van het inkomen

De bank wil van Robin en Floor graag zekerheden hebben alvorens zij een hypothecaire lening verstrekt. Zo wordt er gevraagd naar het type van de arbeidsovereenkomst van Robin en de rechtsvorm van Floors onderneming.

- 2p **9** Leg uit dat de arbeidsovereenkomst van Robin vergeleken met de rechtsvorm van Floor, de bank een grotere financiële zekerheid geeft met betrekking tot het ontvangen van de betalingsverplichtingen. Betrek zowel Robin als Floor in het antwoord.

Keuze van de aflossingsvorm

Voor de verstrekking van een hypothecaire lening kijkt de bank ook naar richtlijnen van het Nibud. Daaruit blijkt dat de hypotheekuitgaven na belastingvoordeel voor de woning maximaal 23% van het toetsinkomen van Robin en Floor mogen zijn. Hierbij houden Robin en Floor nog voldoende geld over voor andere uitgaven. De bank kijkt samen met Robin en Floor bij een hypothecaire lening van € 350.000 bij welke aflossingsvorm wordt voldaan aan de richtlijnen van het Nibud.

De bank biedt keuze uit twee aflossingsvormen: aflossing met behulp van annuïteiten en lineaire aflossing.

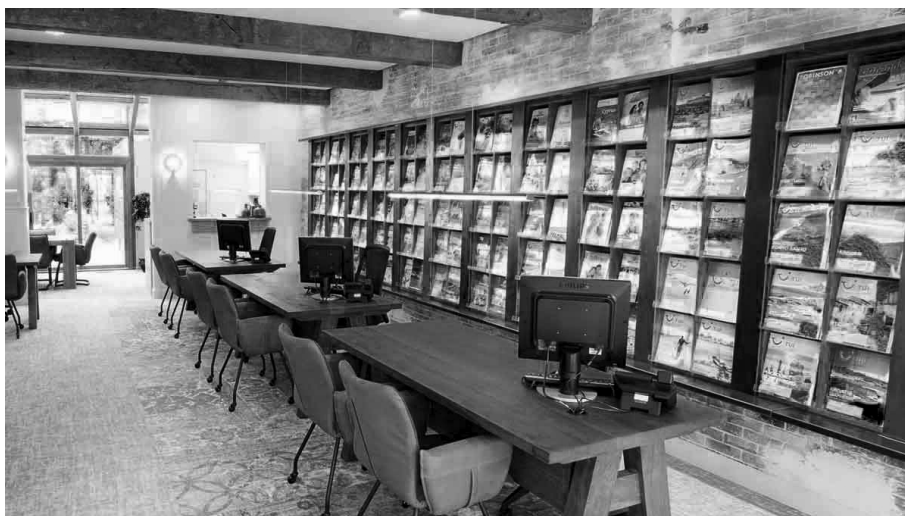
	annuïteiten	lineair
interest	3,2% per jaar	3,2% per jaar
looptijd	30 jaar	30 jaar
percentage belastingvoordeel op hypothecaire interest in 2021 en 2022	40%	40%
annuïteit per 31 december	€ 18.321 per jaar	

Robin en Floor kiezen voor de hypothecaire lening met aflossing met behulp van annuïteiten.

- 5p **10** Toon aan of Robin en Floor in de eerste twee jaren (2021 en 2022) wel aan de norm van het Nibud voldoen bij een hypothecaire lening van € 350.000 met aflossingen door middel van annuïteiten, maar niet bij een hypothecaire lening van € 350.000 met lineaire aflossingen.
Vul hiervoor de uitwerkbijlage bij deze vraag volledig in.

Opgave 3

In deze opgave blijven de belastingen buiten beschouwing.

Harry Griffioen is de enige aandeelhouder van reisbureau De Zonnige Kant bv. De Zonnige Kant heeft gedurende de laatste jaren een dalende omzet en toenemende financiële verplichtingen.

De Zonnige Kant kan de openstaande rekeningen niet meer betalen. Harry vraagt zich af of hij het faillissement van De Zonnige Kant moet aanvragen. Zijn accountant wijst hem erop dat hij eerst surseance van betaling kan aanvragen.

1p 11 Wat is in het algemeen het doel van surseance van betaling?

De surseance van betaling wordt verleend, maar er blijven betalingsproblemen. Een van de schuldeisers van De Zonnige Kant is een hotel op een Grieks eiland. Het Griekse hotel krijgt alleen via De Zonnige Kant gasten. Aangezien De Zonnige Kant nog steeds het Griekse hotel niet heeft kunnen betalen, zou het hotel (samen met andere schuldeisers) zelf kunnen vragen om het faillissement van De Zonnige Kant.

- 1p 12 Leg uit dat een faillissement van De Zonnige Kant nadelig kan zijn voor de omzet van het Griekse hotel.

de balans van De Zonnige Kant per 1 maart 2021:

debet	Balans De Zonnige Kant bv per 1 maart 2021 (getallen x € 1)		credit
Vaste activa	210.000	Eigen vermogen	1.000
Vlottende activa	65.000	Hypothecaire lening	200.000
		Kortlopende verplichtingen:	
		– Grieks hotel	6.000
		– Belastingdienst	10.000
		– Overige verplichtingen	<u>58.000</u>
	<u>275.000</u>		275.000

Op 2 maart 2021 is De Zonnige Kant alsnog failliet gegaan. Er is een curator benoemd die verantwoordelijk is voor het verdelen van de boedel na het faillissement. Hij gaat uit van een bepaalde volgorde waarin de schuldeisers worden betaald. Hierbij komt de verstrekker van de hypothecaire lening eerder aan bod dan het Griekse hotel.

- 2p 13 Leg uit op grond waarvan de verstrekker van de hypothecaire lening eerder aan bod komt dan het Griekse hotel.

Harry maakt zich zorgen over zijn eigen financiële situatie. Hij denkt dat hij het overblijvende deel van de schulden van De Zonnige Kant aan de schuldeisers moet betalen met zijn privé-geld.

- 1p 14 Leg uit of Harry gelijk heeft.

Opgave 4

In deze opgave is het btw-tarief 21%.

Strota is een onderneming die consumenten en bedrijven adviseert op het gebied van websiteontwikkeling. Zij heeft een afdeling GAME die games inkoopt en verkoopt en een eigen financiële administratie heeft.

De games zijn online te koop en via verkooppunten.

Van GAME is gegeven:

	verkopen exclusief btw (getallen x € 1)	inkopen exclusief btw (getallen x € 1)
november 2020	15.000	6.000
december 2020	25.000	10.000
januari 2021	20.000	8.000
februari 2021	30.000	11.000
maart 2021	25.000	9.000

Overige gegevens:

- 90% van de verkopen is contant (per kas en via de bank). De rest van de verkopen is op rekening, met een krediettermijn van twee maanden.
- Alle inkopen zijn op rekening met een krediettermijn van één maand.
- Van de krediettermijnen wordt volledig gebruik gemaakt.
- GAME verrekent op de tweede dag van het nieuwe kwartaal de te betalen btw met de te vorderen btw. GAME draagt het saldo dan af aan de Belastingdienst.
Op 2 januari 2021 draagt GAME € 6.930 aan btw-aangifte over het laatste kwartaal van 2020 af per bank.
- GAME betaalt de verzekeringspremie ieder jaar op 1 februari voor een heel jaar vooruit. Over januari 2021 waren de verzekeringskosten € 250. Met ingang van februari 2021 waren de verzekeringskosten € 275 per maand. De btw hierover blijft buiten beschouwing.
- De overige uitgaven zijn € 4.000 per maand. De btw hierover blijft buiten beschouwing.

- 3p **15** Bereken de ontvangsten in het eerste kwartaal van 2021 uit verkopen.
- 1p **16** Bereken het bedrag op de balanspost Vooruitbetaalde verzekeringspremie per 31 maart 2021.

Op 1 januari 2021 zat er € 350 in kas en stond er € 250 op de bankrekening. Op 31 maart 2021 zit er € 500 in kas.

- 4p **17** Bereken het bedrag van de balanspost Bank per 31 maart 2021. Geef aan of de balanspost Bank aan de debetzijde of aan de creditzijde staat.
- 2p **18** Bereken het saldo van Te betalen btw en Te vorderen btw voor het eerste kwartaal van 2021. Geef bij het saldo aan of het een te ontvangen bedrag van of een te betalen bedrag is aan de Belastingdienst.

Opgave 5

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 5 en 6.

De zussen Eva (43) en Sanne (45) zijn de enige wettelijke erfgenamen van hun op 1 april 2021 overleden tante Door. Tante Door had geen partner en geen kinderen.

Eva en Sanne besluiten de erfenis beneficiair te aanvaarden in plaats van zuiver te aanvaarden.

- 2p 19 Noem een reden waarom Eva en Sanne besluiten de erfenis beneficiair te aanvaarden in plaats van zuiver te aanvaarden. Betrek beide vormen van aanvaarden in het antwoord.

In de privéadministratie van tante Door vinden ze terug dat hun tante de stichting Hulphond Nederland (met ANBI-status) steunde. Jaarlijks deed ze een schenking aan deze stichting. Ook zien ze dat hun tante kort voor haar overlijden nog geïnformeerd heeft naar de mogelijkheid om de stichting als erfgenaam aan te wijzen. Het is er niet meer van gekomen om dat te regelen.

- 1p 20 Wat had Tante Door moeten doen om de stichting Hulphond Nederland als erfgenaam aan te wijzen?

Eva en Sanne besluiten dat zij, wanneer ze de erfenis aanvaarden:

- de inboedel van de woning van tante Door onderling verdelen.
- het bedrag op de spaarrekening van tante Door, na betaling van de schulden en de erfbelasting, zullen schenken aan de stichting Hulphond Nederland.

- 1p 21 Noem een financieel voordeel dat de stichting Hulphond Nederland zou hebben gehad van het direct ontvangen van de erfenis ten opzichte van het ontvangen van de schenking van Eva en Sanne.

Onderzoek naar de schulden en bezittingen per 1 april 2021

Het contract met de energiemaatschappij en de zorgverzekeraar is per 1 april 2021 beëindigd. Er moeten nog enkele openstaande schulden worden betaald.

- 2p 22 Bereken per 1 april 2021 het totaal van de openstaande schulden van tante Door bij de energiemaatschappij en bij de zorgverzekeraar (*zie informatiebron 5*).

Eva en Sanne besluiten medio april 2021 de erfenis te aanvaarden.

- 3p **23** Bereken de totale waarde van de erfenis per 1 april 2021 door de bezittingen te verminderen met de schulden.

Ze berichten de stichting Hulphond Nederland dat ze namens hun tante Door een schenking zullen gaan doen. Ze schenken dan het bedrag dat van de spaarrekening van tante Door overblijft nadat alle schulden per 1 april en de te betalen erfbelasting (*zie informatiebron 6*) zijn verrekend.

- 3p **24** Bereken het bedrag dat de stichting Hulphond Nederland van Sanne en Eva zal ontvangen.

Opgave 6

In het najaar van 2019 stond het volgende in de krant:

Samenwerking Hema en Jumbo: straks Hema-artikelen te koop in de supermarkt Jumbo

Supermarktketen Jumbo en warenhuis Hema gaan samenwerken in Nederland en België. Beide bedrijven willen zo hun marktpositie verbeteren. Het is de bedoeling dat artikelen van Hema in de 650 supermarkten van Jumbo worden verkocht.

“De samenwerking komt voort uit de gedachte dat het aanbod van beide bedrijven elkaar goed aanvult. Ook een mogelijk co-sponsorschap door Hema van de schaats- en wielerploeg Team Jumbo-Visma is onderwerp van de lopende gesprekken”, aldus beide bedrijven in een verklaring.

Jumbo en Hema werken de plannen verder uit. Het is niet de eerste keer dat Hema een samenwerking aangaat met een andere supermarkt. Zo worden inmiddels Hema artikelen verkocht in Franse supermarkten.

- 2p **25** Geef voor twee P's van de marketingmix aan op welke wijze deze worden ingezet in de samenwerking tussen Jumbo en Hema. Gebruik hiervoor het bovenstaande krantenbericht.

Een voorbeeld van de samenwerking tussen Hema en Jumbo is onder andere de mogelijkheid dat Hema co-sponsor wordt van de schaats- en wielerploeg Team Jumbo-Visma. Op het shirt van een schaatser en wielrenner van die ploeg komt dan ook de naam Hema te staan.

- 1p **26** Geef een voordeel voor Jumbo van deze co-sponsoring door Hema. Motiveer het antwoord.

Een ander voorbeeld van de samenwerking tussen Hema en Jumbo is dat per 1 januari 2021 de beroemde Hema tompouce ook door Jumbo verkocht zal worden. In de reclamefolder van Hema staat dat de tompouce in alle Hema- en Jumbovestigingen in de aanbieding is. Hema zal de winkelrichting van Jumbo met betrekking tot de Hema tompouce verzorgen.

Voor de tompouce maakt Hema zowel gebruik van een pushstrategie als van een pullstrategie.

- 2p **27** Waaruit blijkt dat Hema voor de tompouce gebruik maakt van zowel een push- als een pullstrategie?